

det. Med Europarådet som implementerende partner sigter programmet også på at opbygge kapaciteten hos de georgiske myndigheder til effektivt at implementere vedtagne love og reformer på det retslige og menneskeretlige område. Formålet hermed er at bidrage til Georgiens arbejde for at kunne leve op til europæiske standarder, som er en vigtig forudsætning for landets ønskede tilnærmelse til EU og NATO.

De nævnte aktiviteter overvåges og støttes af en række lokale Europarådskontorer (herunder informationskontorer), de fleste på Balkan og i Kaukasus.

En særlig form for bistand udgøres af Venedig-kommissionens rådgivning i forhold til forfatningsspørgsmål, herunder valglovgivning. Siden dannelsen i 1990, hvor Kommissionen var tænkt som kilde til bistand i mere akutte sager, har den udviklet sig til en anerkendt uafhængig juridisk tænketank. Der er tale om en 'udvidet del-aftale', som også lande, der ikke er medlem af Europarådet, kan deltage i. Alle Europarådslande er medlemmer af Venedig-kommissionen, og herudover er Algeriet, Chile, Kirgisistan, Marokko og Sydkorea medlemmer. Algeriet og Marokko blev medlemmer i 2007, hvilket kan vise sig at blive et vigtigt bidrag til samarbejdet på det retlige område mellem Europarådet og de to arabiske lande.

I den forløbne periode har Venedig-kommissionen bl.a. bistået m.h.t. reform af forfatninger, valglove og/eller justitsvæsenet i Armenien, Bosnien-Herzegovina, Finland, Georgien, Makedonien, Montenegro, Serbien, Ukraine. Ligeledes har det særlige britiske system vedr. afgivelse af brevstemmer ved valg været genstand for råd fra Venedig-kommissionen.

Krisen i Ukraine som følge af opløsningen af parlamentet i april 2007 og udskrivningen af nyvalg afdækkede bl.a. en række forfatningsmæssige og valglovgivningsmæssige problemer, hvor Venedig-kommissionens anbefalinger ikke var blevet fulgt i tilstrækkelig omfang. Venedig-kommissionens betydning illustreres af, at de forskellige politiske kræfter i Ukraine var enige om at bede Venedig-kommissionen om bistand.

6. SÆRLIGE INITIATIVER

Forum for Fremtidens Demokrati

På Warszawa topmødet blev det besluttet at oprette et Forum for Fremtidens Demokrati (FFD) med henblik på at styrke demokrati, politisk fri-

hed og borgeres ret til at deltage aktivt. Det er et åbent forum med ét årligt møde for alle medlemslande, politiske partier, NGO'er og praktikere såvel som akademikere. Idéen er at udveksle erfaringer med henblik på at forbedre praksis på områder efter behov. Forummet indgår i et samarbejde med Venedig-kommissionen og andre af Europarådets organer herunder ikke mindst PACE og Kongressen.

Sverige var vært for det sidste møde i juni 2007, hvor hovedtemaet var »magt og egenmagt («*empowerment*») – sammenhængen mellem demokrati og menneskerettigheder«. Blandt temaerne var oppositionens rolle og ansvar, repræsentativt demokrati på lokalt og regionalt niveau, ikke-diskrimination, forsamlings- og ytringsfrihed, fremme af demokrati, menneskerettigheder og sociale netværk. Under mødet blev der lagt vægt på nye dialogformer og innovative metoder også for at sikre borgernes medvirken mellem valgene. Disse emner vil også være på dagsordenen ved det næste Forummøde i oktober 2008, hvor Spanien er vært. Ved dette kommende møde er det overordnede tema elektronisk demokrati ('*E-democracy*'), som bl.a. berører muligheden for at benytte informations- og kommunikationsteknologi til at fremme demokratiprocesser og kreere et forum for meningsudveksling mellem myndighederne og borgerne. På langt sigt kan stemmeafgivning fra hjemmecomputerne måske komme på tale, når de tekniske og sikkerhedsmæssige forudsætninger er tilvejebragt.

Interkulturel dialog

Europarådet har i løbet af år 2007 arbejdet på en Hvidbog om interkulturel dialog med undertitlen »*Living together as equals in dignity*«, som nu er nået til slutfasen. Hvidbogen har til hensigt at promovere interkulturel dialog inden for Europarådets multikulturelle medlemslande ved at give en række forslag, idéer og eksempler, som landene kan overveje. Kun ved at fremme gensidig forståelse og respekt kan man undgå fordomme, stereotyper, diskrimination, kultur- og forståelsesbarrierer. Det er forudsætningen såvel for menneskerettigheder, demokrati og retssamfund som for samfundenes sammenhængskraft.

I spørgsmål om interkulturel dialog vil Europarådet søge at samarbejde med andre organisationer og institutioner (EU, OSCE, FN, »Alliance of Civilizations«, UNESCO, Den Arabiske Liga og Organisationen af den Islamiske Konference